

Meerjarenprogramma

2023-2026

Veiligheid

Een zichtbaar, herkenbaar en voelbaar
veilig Maastricht

Gemeente Maastricht

Inhoudsopgave

1. Inleiding – 3

2. Meerjarenprogramma – 5

- 2.1 Landelijke veiligheidsagenda – 6
- 2.2 Aandachtsgebieden vanuit de Veiligheidsanalyse – 7
 - Wat waren de aandachtsgebieden MJP 2019-2022 – 7
- 2.3 Wat gaan we doen in het MJP 2023-2026? – 9
 - Ondermijnende criminaliteit – 10
 - Veiligheidsgerelateerde overlast/veiligheidsbeleving – 11
 - Veelvoorkomende criminaliteit/HIC – 12
 - Verbinding zorg en veiligheid – 13
- 2.4 Trends en ontwikkelingen – 14
 - Gedigitaliseerde criminaliteit – 15
 - Maatschappelijke onrust/openbare orde – 15

3. Randvoorwaarden en uitgangspunten – 17

- 3.1 Gebiedsgericht – 18
- 3.2 Informatiegestuurd – 18
- 3.3 Preventie en repressie – 19
- 3.4 Samenwerking – 19

4. Communicatie – 21

Bijlagen - 23

- Bijlage I: rollen en taken – 24
 - De gemeenteraad – 24
 - Het college – 24
 - De burgemeester – 24
- Bilage II: flyer onderschat – 25

Inleiding

Veiligheid is een basisvoorwaarde voor een leefbare stad waar het prettig wonen, werken en verblijven is. Maastricht wil daarom een stad zijn waar het veilig is en waar men zich veilig voelt.

Veiligheid is onderdeel van de (sociale en fysieke) leefbaarheid. Vandaar dat een effectieve aanpak van veiligheid verbinding en samenwerking vereist met het sociale en fysieke domein. Op buurt- en straatniveau moeten de partners herkenbaar en in samenhang actief zijn. Voor de voordeur heeft de gemeente de regie op deze samenhang vanuit haar verantwoordelijkheid voor openbare orde en veiligheid. Achter de voordeur heeft de gemeente deze regiefunctie vanuit haar verantwoordelijkheid voor lokale zorg. De wisselwerking tussen zorg en veiligheid blijkt onder andere bij huiselijk geweld. Vanuit veiligheid kan een tijdelijk huisverbod opgelegd worden, zodat zorg ruimte krijgt om de juiste interventies te treffen om herhaling te voorkomen.

Dagelijks werken onze mensen samen met de partners in de stad om de veiligheid in Maastricht verder te verbeteren. Dat we daarin goede resultaten hebben geboekt laat de lokale veiligheidsanalyse zien. Maastrichtenaars voelen zich veiliger en criminaliteit is op veel fronten gedaald. Verderop in dit document vindt u meer over deze veiligheidsanalyse.

Aan de andere kant is veiligheid een proces van de lange adem. Zeg maar gerust: van de eindeloze adem. Achteroverleunen kan niet en doen we dan ook niet. Er is altijd wel weer een nieuw fenomeen dat aandacht vraagt, of een bestaand fenomeen dat plots weer actueler wordt. Veiligheid vraagt kortom constant onze aandacht. Het is ook goed om meteen aan te geven dat honderd procent veiligheid niet bestaat. In een stad, in een maatschappij, in een leefwereld zal er altijd sprake zijn van onveiligheid(sgevoel). Het is aan de overheid om dat gevoel en de daarbij horende meetbare resultaten zo laag mogelijk te krijgen of te houden.

Afgelopen jaren is stevig aan de weg getimmerd om ervoor te zorgen dat de Maastrichtenaar zo veilig mogelijk is en zich ook veilig voelt. Dat is geen makkelijke taak geweest. De coronapandemie was de eerste grote crisis waarmee we als samenleving werden geconfronteerd. Een lange en onzekere weg volgde met een forse impact op de veiligheid en veiligheidsbeleving van onze inwoners. Veel vormen van criminaliteit zoals woninginbraken, zakkenrollerij, diefstallen daalden spectaculair. Gelijktijdig zagen we het aantal demonstraties (soms vanuit een polariserende context: antiracisme, anti- coronamaatregelen) toenemen. Ook (ervaren) overlast steeg mede als gevolg van de grotere druk op de openbare ruimte en afnemende tolerantiegrenzen. Feestjes en samenkomsten in woningen, op (dak)terrassen en in parken zorgden bijvoorbeeld voor (geluids)overlast.

Terwijl de effecten van de coronacrisis nog steeds gevoeld worden diende zich een nieuwe crisis aan. De oorlog in Oekraïne. Naast een toestroom van vluchtelingen heeft de oorlog grote economische gevolgen waaronder prijsstijgingen in combinatie met een hoge inflatie. De sociaaleconomische gevolgen van de verschillende crisis hebben ook effect op

veiligheid(sbeleving) van de inwoners van Maastricht. Daarmee heeft het vanzelfsprekend ook effect op de wijze waarop wij naar veiligheid en veiligheidsbeleving kijken. We zullen de manier waarop we werken aan veiligheid moeten aanpassen aan de nieuwe werkelijkheid waarmee we ons geconfronteerd zien.

We leven in een wereld die steeds sneller verandert en gekenmerkt wordt door onzekerheden, waar problemen van mensen en buurten meerdere aspecten kennen en daarom vaak complex van aard zijn. Het is dan ook zaak om hier de komende jaren goed op te acteren. Dat betekent onder meer dat we wendbaar moeten zijn om te kunnen reageren en (her)prioriteren op veiligheidsvraagstukken op buurtniveau (gebiedsgericht maatwerk). Het vraagt niet alleen van veiligheid maar van de gemeentelijke organisatie in brede zin om crisisbestendig te zijn en dus voldoende flexibele ruimte te organiseren om onverwachte gebeurtenissen op te vangen en daar zo goed mogelijk op voorbereid te zijn.

Het nieuwe Meerjarenprogramma Veiligheid 2023 – 2026 moet dan ook in dat licht gelezen worden.

2. Meerjaren- programma

Voor een goede sturing en coördinatie op het complexe veiligheidsterrein stellen we iedere vier jaar een Meerjarenprogramma Veiligheid (MJP) op. Het MJP is een strategisch beleidsdocument om te sturen op het lokale veiligheidsbeleid. Het MJP legt een basis voor lokale en bovenlokale samenwerking en biedt aanknopingspunten voor monitoring, bijsturing en verantwoording.

Met de vaststelling van het MJP wordt eveneens voldaan aan het gestelde in het eerste lid van artikel 38b van de Politiewet, waarin is bepaald: *“De gemeenteraad stelt ten minste eenmaal in de vier jaar de doelen vast die de gemeente op het terrein van de veiligheid nastreeft door de handhaving van de openbare orde en de hulpverlening door de politie”*.

Nieuwe ontwikkelingen in de samenleving vragen om nieuwe overwegingen, verschuivingen in prioriteiten en andere werkwijzen. Daarom is het nodig om in een veranderende wereld de koers elke vier jaar te herijken. Dit MJP bouwt voort op het Meerjarenprogramma over de periode 2019-2022.

In een (jaarlijkse) uitvoeringsprogramma wordt vervolgens concreet uitgewerkt hoe de aanpak eruitziet, wat we gaan doen en hoe we monitoren wat het effect van onze inzet is.

Het Meerjarenprogramma is opgebouwd langs twee wegen: de aandachtsgebieden die voortkomen uit de landelijke veiligheidsagenda en onze Veiligheidsanalyse die in september besproken is in de gemeenteraad, en daarnaast (landelijke en mondiale) trends en ontwikkelingen die ook de aandacht vragen op veiligheidsgebied. Zoals eerder aangegeven is dit niet in beton gegoten. Door meer aan de voorkant in beeld te brengen waar de problematiek zit, maar ook door actuele ontwikkelingen op veiligheidsgebied, zullen we bijsturen waar dat nodig is.

2.1 Landelijke veiligheidsagenda

In de landelijke veiligheidsagenda stelt de minister van Justitie en Veiligheid elke vier jaar de landelijke beleidsdoelstellingen voor de taakuitvoering van de politie vast. De landelijke beleidsdoelstellingen richten zich op vraagstukken die landelijk en internationaal spelen, die eenheidsoverstijgend zijn en/of waar afstemming in de aanpak of specifieke expertise op landelijk niveau voor nodig zijn. De landelijke veiligheidsagenda is complementair aan de lokale veiligheidsagenda's.

De landelijke veiligheidsagenda 2023-2026 benoemt een aantal grote maatschappelijke thema's en veiligheidsproblemen die gemeen hebben dat er de komende jaren door kabinet, politie, Openbaar Ministerie, bestuur en andere partners volop inzet op zal worden gepleegd. Het betreft de thema's: georganiseerde en ondermijnende criminaliteit, mensenhandel, gedigitaliseerde criminaliteit, online seksueel kindermisbruik en maatschappelijke onrust.

De thema's gedigitaliseerde criminaliteit en maatschappelijke onrust zijn nieuw in de Veiligheidsagenda. Ten aanzien van de overige thema's waren ook afspraken opgenomen in de Veiligheidsagenda 2019 t/m 2022.

2.2 Aandachtsgebieden vanuit de Veiligheidsanalyse

Voorafgaand aan het nieuwe MJP is een analyse gemaakt van de veiligheidssituatie in Maastricht. In de inleiding werd hier al naar verwezen. Deze vormt samen met de landelijke veiligheidsagenda de basis waarop de ambities in dit nieuwe meerjarenprogramma zijn bepaald.

De veiligheidsanalyse is een momentopname van de veiligheidssituatie in Maastricht waarbij is teruggekeken naar de cijfers op gemeenteniveau tot en met 2021. Ook zijn (nieuwe) trends, en ontwikkelingen meegenomen in de analyse. Voor het cijfermatige beeld is zowel gebruikt gemaakt van objectieve cijfers (politiecijfers) als van subjectieve cijfers (Veiligheidsmonitor) en duiding van de cijfers door gesprekken met stakeholders. Het gaat daarbij om feedback en input van o.a. politie, Openbaar Ministerie, woningcorporaties, handhaving en professionals uit het sociale en fysieke domein.

De veiligheidsanalyse laat zien dat de afgelopen jaren grote stappen gezet zijn in het verbeteren van de veiligheid in de stad. Tegelijkertijd toont dit beeld ook aan dat er nog steeds kwetsbare buurten zijn waar de veiligheid en leefbaarheid in het geding zijn, ondanks de verbeteringen op het niveau van de stad. De steeds complexer wordende maatschappij leidt ertoe dat inwoners bestaande zekerheden verliezen. Dat heeft weer invloed op de mate waarin zij zich veilig voelen. In het navolgende wordt nader ingegaan op de belangrijkste conclusies uit de veiligheidsanalyse in relatie tot het Meerjarenprogramma.

Wat waren de aandachtsgebieden MJP 2019-2022

Ondermijnende (georganiseerde) criminaliteit

Net als veel andere steden heeft Maastricht te maken met verschillende vormen van georganiseerde criminaliteit. Maastricht is door factoren als grensligging en het omvangrijke voorzieningenaanbod een aantrekkelijke stad voor criminelen. Waar in het dagelijkse leven van de Maastrichtenaar de grenzen tussen Nederland, België en Duitsland nauwelijks nog een belemmering vormen, zijn deze grenzen wel een complicerende factor in de aanpak van ondermijning. De vrijwel onzichtbare grenzen en de verschillen in wet en regelgeving in de verschillende landen maken het eenvoudig om als crimineel onder de radar te blijven en onopgemerkt criminele activiteiten te ontplooien.

De aanpak van ondermijning was afgelopen jaren met name gericht op het verstevigen van de informatiepositie, het maximaal benutten van de bestuurlijke mogelijkheden om ondermijnende activiteiten dwars te zitten en het vergroten van de weerbaarheid tegen ondermijning. Ondermijning gaat veelal over drugshandel en -criminaliteit, maar ook om andere vormen van onzichtbare georganiseerde criminaliteit die zich niet makkelijk in cijfers laten vangen. Criminelen doen er immers alles aan om onder de radar te blijven. Denk hierbij aan criminele activiteiten zoals witwassen, criminele uitbuiting (mensenhandel) en vastgoedfraude.

De strijd tegen georganiseerde criminaliteit is een doorlopend kat- en muisspel. Op basis van onze interventies passen criminelen zich steeds weer aan en zoeken ze andere kwetsbare plekken om ongezien de bovenwereld binnen te dringen. Het is daarom van groot belang dat wij hier, samen met onze partners, aandacht aan blijven geven.

In de veiligheidsanalyse zien we in dit verband bijvoorbeeld een daling van het aantal sluitingen drugspanden. Een verklaring voor de daling kan gevonden worden in de verandering van de modus operandi van drugsdealers. De werkwijze van criminele netwerken is flexibel en zij passen zich aan naar de situatie (beleid, aanpak van de overheid, gelegenheden etc.). Waar voorheen drugs vooral verkocht werden vanuit dealpanden, blijkt nu de handel voornamelijk plaats te vinden op straat en/of brengen 'drugskoeriers' de drugs naar de koper. De koper hoeft dus niet meer naar een drugspand toe te gaan om drugs op te halen. Hierdoor is er minder zichtbare aan- en toeloop van drugskopers bij panden.

Veelvoorkomende criminaliteit/High Impact Crimes

Het gaat hier om verschillende vormen van criminaliteit die zich in de alledaagse woon- en leefomgeving van bewoners kunnen voordoen. Denk in dit verband aan zakkenrollerij, autodiefstal, autokraak, inbraak box/schuur, fietsdiefstal, ed. We spreken van High Impact Crimes (HIC) wanneer het gaat om woninginbraak, overvallen (woning en bedrijven) en straatroof.

Nagenoeg alle vormen van veelvoorkomende criminaliteit zijn gedaald. Dat is niet alleen in Maastricht zo maar is een landelijke trend. De sterke daling in 2020 en 2021 was mede het gevolg van corona(maatregelen). Hoe meer mensen thuiswerken bijvoorbeeld des te lager het aantal woninginbraken. Eenvoudigweg omdat de gelegenheid daartoe afneemt. Het is nog moeilijk te voorspellen of en welke (vormen van) criminaliteit weer gaat (gaan) stijgen.

Veiligheidsgerelateerde overlast

De aanpak van overlast vindt op verschillende niveaus plaats. De meeste overlastmeldingen pakt Handhaven Openbare Ruimte of de politie op. Ook wordt overlast vanuit andere invalshoeken door woningcorporaties of middels buurtbemiddeling opgepakt. Wanneer overlast dusdanige vormen aanneemt dat de veiligheid of de openbare orde ernstig in het geding komt, dan wordt dit vanuit de integraliteit in samenwerking met verschillende disciplines opgepakt. We spreken dan van veiligheidsgerelateerde overlast. Het gaat dan om overlasthotspots of overlast door bepaalde doelgroepen waarbij veelal sprake is van meervoudige problematiek.

In de aanpak van veiligheidsgerelateerde overlast zijn er in de afgelopen beleidsperiode concrete stappen gezet naar een meer samenhangende aanpak. Een aanpak gericht op zowel incidentele overlastplekken als op overlast in brede zin. Voorbeelden hiervan zijn de aanpak van veiligheidsgerelateerde overlastsituaties in de omgeving van Mosae Forum, Havezathe en Plein 1992.

De aanpak van overlast is en blijft een belangrijk onderdeel van het werken aan veiligheid omdat bewoners zich onveilig voelen als in de buurt sprake is van (ernstige) overlast die niet adequaat aangepakt wordt.

Veiligheidsbeleving

Bij het werken aan veiligheid is de beleving van veiligheid een belangrijk vertrekpunt. Niet alleen het niveau van criminaliteit of overlast beïnvloedt de veiligheidsbeleving. Ook de demografische samenstelling in een buurt en de beleving van sociale en fysieke kwaliteit van een buurt spelen een rol. De subjectieve veiligheid kan daardoor in buurten verschillen bij eenzelfde niveau van objectieve veiligheid. Om die reden is de afgelopen beleidsperiode geïnvesteerd in het verbeteren van de veiligheidsbeleving in de stad. De Veiligheidsmonitor 2021 toont dat de aanpak succesvol is. Zo voelen steeds meer Maastrichtenaren zich veilig in eigen buurt.

De aanpak veiligheidsbeleving kenmerkt zich door een integrale analyse van de problematiek en kan uitmonden in gebieds- en/of thema- en/of doelgroepgerichte aanpak. De uitgangspunten voor de aanpak van veiligheidsbeleving zijn feitelijk ook van toepassing op de aanpak van (veiligheidsgerelateerde) overlast. Beide liggen dan ook in het verlengde van elkaar. Het gaat in beide gevallen om het verbeteren van de leefbaarheid in stad en buurt.

Deze aanpak is in 2019 verwoord in de ‘Maastrichtse Aanpak Veiligheidsbeleving’. In de aanpak wordt samen met inwoners en ketenpartners gezocht naar oplossingen voor situaties waar sprake is van ervaren overlast en onveiligheid. Een goed voorbeeld hiervan is de pizzaparty dat georganiseerd is in verband met overlast op Plein 1992 met als doel het bereiken van overlastgevend hangjongeren en het terugdringen van overlast.

2.3 Wat gaan we doen in het MJP 2023-2026?

Bij het zorgen voor een zo hoog mogelijk veiligheidsniveau in de stad is het van belang om de juiste focus te leggen. Daarvoor is het nodig om de lokale veiligheidsaanpak te richten op de veiligheidsthema's die de komende jaren de grootste bedreiging vormen voor de openbare orde en veiligheid in de stad. Deze thema's volgen uit de veiligheidsanalyse en de landelijke veiligheidsagenda maar ook uit ontwikkelingen en trends die we uit wetenschappelijk studies halen.

De veiligheidsanalyse laat zien dat er goede resultaten zijn geboekt op de speerpunten waar de afgelopen beleidsperiode de focus op is gelegd. Het zijn veiligheidsthema's die we niet kunnen en mogen loslaten willen we de positieve resultaten vasthouden en verbeteren. Daarom wordt verder ingezet op onderstaande thema's:

- > Ondernijende criminaliteit
- > Veiligheidsgerelateerde overlast/veiligheidsbeleving
- > Veelvoorkomende criminaliteit/HIC
- > Verbinding zorg en veiligheid

Uitgesplitst naar de thema's betekent dit het volgende:

Ondermijnende criminaliteit

Bij ondermijnende criminaliteit is sprake van vermenging van onder- en bovenwereld doordat criminelen gebruik maken van legale diensten. Zo vragen ze subsidies of vergunningen aan, starten bedrijven en kopen of huren panden. Voorbeelden van ondermijning zijn drugshandel, witwassen, mensenhandel en fraude. De veiligheid en leefbaarheid in een gemeente verslechteren en het vertrouwen in de overheid en de rechtstaat worden langzaam maar zeker aangetast als gevolg van ondermijning.

Onze ambities

- Verbeteren van de informatiepositie zodat we beschikken over een actueler ondermijningsbeeld.
- Intensiveren van de lokale en regionale integrale aanpak.
- Verminderen van georganiseerde criminaliteit met behulp van bestuurlijke, strafrechtelijke en fiscale instrumenten (barrières en interventies).
- Vergroten van de weerbaarheid: bestuurlijk, ambtelijk en van inwoners en ondernemers.

Deze geïntensiverde aanpak wordt mogelijk gemaakt door de extra middelen die hiervoor in de begroting 2023 zijn toegekend.

Wat gaan we doen?

- We bouwen verder aan een robuuste informatiepositie om vervolgens informatiegestuurd uitvoering te geven aan integrale controle- en handhavingsacties bij risicobranches en -gebieden.
- Op basis van de lokale informatiebeelden en naar aanleiding van signalen brengen we lokale ondermijningscasuïstiek naar het Regionaal Informatie en Expertisecentrum Limburg (RIEC). Binnen het RIEC wordt ondermijningscasuïstiek onder de vlag van het integrale RIEC-convenant verder verrijkt met informatie van ketenpartners. Integraal wordt vervolgens bepaald welke interventie(s) en door wie uitgevoerd kunnen worden.
- Pilot ONDERSCHAT verder doorontwikkelen en evalueren. ONDERSCHAT is een herkenbaar merk dat de strijd tegen ondermijning een gezicht in de stad geeft. Met een mobiele gesprekskit gaan professionals op pad in de wijk om met bewoners te praten over wat je kunt melden, waarom je dat zou doen en hoe je dat doet. Een folder met meer informatie over ONDERSCHAT is als bijlage II toegevoegd.

Hoe weten we dat we succesvol zijn?

- We hebben een goed beeld over locaties, branches en gebieden die kwetsbaar zijn voor ondermijning en werpen daar barrières tegen op. Denk bijvoorbeeld aan het doen van Bibob-screeningen of integrale controles. We zien dat de barrières effect hebben wanneer bepaalde bedenkelijke ondernemingen verdwijnen.
- Door gerichte controle- en handhavingsacties halen we bedenkelijke ondernemingen uit de anonimiteit. Dat levert casuïstiek op voor handhaving, Openbaar Ministerie, opsporingsdiensten en of fiscus die daarop kunnen doorpakken.
- Uit informatiebeelden en/of gerichte controleacties volgen ondermijningsdossiers voor het RIEC-informatieplein ten behoeve van een verdergaande integrale aanpak.

- We weten of de inzet van ONDERSCHAT leidt tot meer (concrete) signalen van ondermijning. Daarnaast weten we of bewoners een beter beeld hebben over ondermijning en wat zij er zelf tegen kunnen doen.

Veiligheidsgerelateerde overlast/veiligheidsbeleving

Veiligheidsgerelateerde overlast gaat over overlast met een duidelijke impact op en relatie met de openbare orde. Een recent voorbeeld hiervan is de overlast rond Mosae Forum van een relatief grote groep jongeren.

Natuurlijk heeft lokale veiligheid vaak ook raakvlakken met niet-veiligheidsgerelateerde overlast. Denk aan fysieke overlast in de vorm van verloedering, hondenpoep, zwerfafval en sociale overlast die geen directe impact heeft op de openbare orde (bijvoorbeeld een burenruzie of geluidsoverlast). Deze overlastvormen worden primair opgepakt vanuit andere invalshoeken en disciplines. Bijvoorbeeld door Stadsbeheer of een woningcorporatie. Het gaat bij deze vormen van overlast meer over leefbaarheidsvraagstukken.

Wanneer overlast dusdanige vormen aanneemt dat het de openbare orde en veiligheid bedreigt spreken we van veiligheidsgerelateerde overlast. Vaak is hierbij sprake van overlast in combinatie met strafbare feiten die leidt tot een vorm van ernstige overlast. Wanneer deze overlast gevoeld wordt in een straat of een gedeelte van een buurt kan er sprake zijn van een negatief effect op de leefbaarheid en de veiligheidsbeleving.

Naast overlast in de openbare ruimte kunnen bewoners woonoverlast ervaren. Bij woonoverlast gaat het vooral om overlast tussen buurtbewoners onderling. Denk in dit verband aan overlast door huisdieren, overlast door vervuiling, overlast door bezoekers en intimidatie. Wanneer sprake is van ernstige en herhaaldelijke woonoverlast kan als uiterst middel in overweging genomen worden om op basis van artikel 2.12.1 van de Algemene Plaatselijke Verordening Maastricht zwaardere juridische maatregelen in te zetten. Hiervan kan pas sprake zijn indien die overlast een zodanige inbreuk maakt op het woongenot van omwonenden dat daarmee de leefbaarheid wordt ontwricht. Bepalend bij de beoordeling hiervan is niet de subjectieve beleving van belanghebbende(n) maar hetgeen naar objectieve maatstaven als ernstige overlast kan worden aangemerkt.

Onze ambities

- Een zo laag mogelijk niveau van veiligheidsgerelateerde overlast in de stad.
- Formuleren van een effectieve integrale aanpak van zware woonoverlast bestaande uit een gecombineerde aanpak van preventie, zorg en repressie.

Wat gaan we doen?

- In een zo vroeg mogelijk stadium betrekken wij allereerst onze interne en externe partners. Vervolgens vormen we met onze inwoners een volledig beeld over potentiële overlast-hotspots en het voorkomen van verdere escalatie naar veiligheidsgerelateerde overlast.
- Vanuit een samenhangende benadering en analyse (handhaving, politie en veiligheid) zorgen we bij veiligheidsgerelateerde overlast voor een passende gebieds- en/of themagerichte aanpak.

- We verbreden, borgen en optimaliseren de werkwijze van de Taskforce Veiligheidsbeleving (domein overstijgende benadering multidimensionale vraagstukken).
- We concretiseren beleidsmatig en middels duidelijke werkafspraken de aanpak van ernstige woonoverlast in relatie tot artikel 2.12.1 van de Algemene Plaatselijke Verordening Maastricht. Daarbij is van belang dat in eerste instantie de aanpak van overlast zich richt op interventies zoals gespreksvoering en bemiddeling. Naarmate de overlast desondanks aanhoudt en/of ernstiger wordt en we daarom van veiligheidsgelateerde overlast spreken, zullen zwaardere interventies zoals gedragsaanwijzingen en andere juridische middelen nodig zijn. In alle gevallen streven we naar een duurzame, oplossingsgerichte aanpak.
- Succesvolle praktijkervaringen uit de aanpak complexe doelgroepen en de Maastrichtse Aanpak Veiligheidsbeleving vertalen we in concrete werkmethodeken. Deze beproefde methodeken kunnen vervolgens ingezet worden bij veiligheidsproblemen in de buurt.

Hoe weten we dat we succesvol zijn?

Naast het bijdragen aan het leveren van een oplossing ervaren bewoners het als prettig om gehoord te worden. Bewoners voelen zich veiliger doordat ervaren onveiligheid of overlast serieus genomen wordt. De Veiligheidsmonitor is hierbij naast feedback van inwoners richtinggevend.

Veelvoorkomende criminaliteit/HIC

Met veelvoorkomende criminaliteit bedoelen we verschillende vormen van traditionele criminaliteit die zich in de alledaagse woon- en leefomgeving van inwoners kunnen voordoen. Het gaat om criminaliteit die, vooral door de massaliteit, hinderlijk is en tot gevoelens van onveiligheid bij inwoners leidt.

We onderscheiden:

- High Impact Crimes (HIC): criminaliteitsvormen met een grote impact op slachtoffers. Denk aan woninginbraken, overvallen en straatroven
- Vermogenscriminaliteit: kelderinbraak, zakkenrollerij, autokraak, diefstal van voertuigen en brom-/fietsendiefstal.

Zoals de veiligheidsanalyse concludeert is het moeilijk te voorspellen welke van de genoemde vormen van criminaliteit trendmatig weer gaan stijgen. Daarom is het nodig om te blijven monitoren op ontwikkelingen en waar nodig gerichte maatregelen te treffen.

Onze ambitie

Een zo laag mogelijk niveau van veelvoorkomende criminaliteit/HIC in de stad.

Wat gaan we doen?

De uitvoering van de bestaande integrale plannen wordt voortgezet en (waar nodig) geoptimaliseerd. Deze plannen bestaan uit preventieve maatregelen aangevuld met repressieve maatregelen waar mogelijk. Hierbij is het van belang om voor ogen te houden dat de repressieve maatregelen bestaan uit strafrechtelijke rechtshandhaving waar het Openbaar Ministerie het gezag is. Afhankelijk van de criminaliteitsvormen die op enig moment in stad of buurt spelen, prioriteren we in de Lokale Driehoek vanuit de integrale plannen.

Hoe weten we dat we succesvol zijn?

Wanneer we de trendmatige daling sinds 2019 (start van het vorige MJP) van VVC/HIC kunnen continueren. Daarbij houden we voor ogen dat de daling in 2020 (en ten dele 2021) als gevolg van corona(maatregelen) een afwijkend beeld ten opzichte van de andere jaren geeft.

Verbinding zorg en veiligheid

In Maastricht moet iedereen mee kunnen doen aan onze samenleving. Maastricht heeft in dat verband een duidelijke visie: het moet leefbaar blijven in onze Maastrichtse wijken. In onze gemeentelijke sociale visie 2040 onderstrepen we het belang van leven in een veilige omgeving. Het is een van de pijlers van bestaanszekerheid. We gaan uit van de eigen kracht van inwoners, maar er is ook een groep inwoners die het niet alleen redt en daarom biedt de gemeente hen passende ondersteuning.

Ook vanuit het perspectief van veiligheid is dat van groot belang. Deze groep betreft vaak kwetsbare mensen, die mogelijk een risico kunnen vormen voor zichzelf, de omgeving en de openbare orde en veiligheid. Deze mensen lopen een verhoogd risico om slachtoffer te worden van misbruik of te vervallen in (ondermijnende) criminaliteit. Om de zorg voor kwetsbare mensen en hun omgeving blijvend te verbeteren en bijbehorende veiligheidsproblematiek aan te pakken is intensieve samenwerking tussen zorgprofessionals en hun veiligheidspartners nodig.

In dit verband is vooral aandacht voor onze jeugd nodig. (Groepen) jongeren die overlast veroorzaken of criminele activiteiten uitvoeren hebben een negatieve invloed op het woonplezier en de veiligheidsbeleving van onze inwoners. Sinds de zomer zien we bijvoorbeeld dat jongeren rondom Mosae Forum voor overlast en onveiligheid zorgen. Jongeren zijn naast dader vaak ook slachtoffer en extra kwetsbaar door problemen thuis, op school of mogelijk door gedrags- of verslavingsproblemen. Bij de aanpak gaat het met name om het aansluiten vanuit het veiligheidsdomein bij de integrale aanpak van zorg en preventie rondom jeugd. We willen voorkomen dat jongeren problemen krijgen en ervoor zorgen dat ze op het rechte pad blijven. De aantrekkelijkheid van de illegale criminele wereld is daarbij onze tegenstander.

Bovenstaande verbinding komt het meest naar voren in onderstaande snijvlakthema's:

- Polarisatie en radicalisering/extremisme
- Seksuele Intimidatie
- Re-integratie ex-gedetineerden
- Mensenhandel
- Huiselijk geweld
- Personen met verward en onbegrepen gedrag
- Jeugdproblematiek/-criminaliteit

Onze ambities

- Intensiveren van de samenwerking tussen zorg- en veiligheidsprofessionals ten behoeve van de aanpak op voornoemde snijvlakthema's.
- Tegengaan van veiligheidsproblematiek die wordt veroorzaakt door specifieke doelgroepen (dak- en thuislozen, jongeren, personen met verward en onbegrepen gedrag) door het realiseren van een sluitende aanpak op het gebied van zorg en veiligheid.

Wat gaan we doen?

- Met de bestuurlijke portefeuillehouders binnen het college bepalen van gezamenlijke prioriteiten en de gezamenlijke werkagenda.
- In verbinding met partners zoals de Leefbare Wijknaanpak gebiedsteams, het Zorg- en Veiligheidshuis, stadsdeelregisseurs, politie en andere samenwerkingspartners zoals woningcorporaties, zorg- en welzijnsorganisaties en onderwijsinstellingen invulling en uitvoering geven aan de gezamenlijke werkagenda.
- Verder werken aan het verbeteren van vroegsignalering en preventie en (vroegtijdige) informatiedeling tussen partners.
- Het aanreiken van handvatten voor professionals om goed te kunnen samenwerken en tijdig op- en af te schalen.
- In samenwerking met de ketenregisseur mensenhandel van het RIEC Limburg zorgen we voor het continueren en versterken van de aanpak tegen uitbuiting en mensenhandel.
- We sluiten aan op de vanuit het sociaal domein ontwikkelde aanpak tegen polarisatie. Het gaat hier om de wisselwerking tussen de aanpak polarisatie (sociaal domein) en de aanpak radicalisering & extremisme (veiligheidsdomein). Uitgangspunt is daarbij ervoor te zorgen dat we weten wat er speelt in de samenleving op het vlak van polarisatie, radicalisering en extremisme en tijdig de zorgelijke signalen samen met ketenpartners op te pakken.
- We versterken de aanpak van thema's op het snijvlak van zorg en veiligheid door af te stemmen met de portefeuillehouders binnen het college. Daarnaast sluiten we aan bij regionale ontwikkelingen en initiatieven van samenwerkingspartners, zoals het Zorg- en Veiligheidshuis en de Commissie Zorg en Veiligheid Zuid-Limburg.
- We sluiten aan bij de ontwikkelingen in het Duurzaam Sociaal Domein waarbij het gaat om het versterken van de lokale regie en het versterken van de lokale structuren om tot oplossingen te komen voor inwoners met complexe meervoudige problematiek en een veiligheidsrisico.
- We haken ook aan bij het sociaal domein in het programma Opgroeien in een Kansrijke Omgeving (OKO). OKO is gericht op het integraal werken aan een brede preventieve jeugdaanpak. We zijn vanuit veiligheid daarbij alert op signalen van jongeren die in de criminaliteit (dreigen) te stappen of delinquent gedrag vertonen en acteren vroegtijdig op deze signalen.

Hoe weten we dat we succesvol zijn?

Het werken aan zorg en veiligheid is geslaagd als de verbinding tussen de domeinen en ketenpartners efficiënt en effectief is ingericht. Als werkprocessen en structuren rondom de meest kwetsbare personen voor alle professionals uitvoerbaar zijn, en voor de persoon in kwestie zelf ook logisch en helpend. Dat betekent dat de oplossingsgerichte samenwerking tot de meest effectieve en efficiënte aanpak leidt.

2.4 Trends en ontwikkelingen

Op basis van ontwikkelingen en trends identificeren we twee aandachtspunten die we aanvullend willen vastpakken. Het gaat om de thema's gedigitaliseerde criminaliteit en maatschappelijke onrust/openbare orde.

Gedigitaliseerde criminaliteit

Onze samenleving speelt zich steeds meer af in de digitale wereld. Dit gaat gepaard met een toename van gedigitaliseerde criminaliteit. De samenleving is zich nog onvoldoende bewust van de risico's hiervan. Inwoners en ondernemers vormen een makkelijk doelwit. Denk aan bankpasfraude, WhatsAppfraude, ransomware (gijzelsoftware) en internetoplichting. Daarnaast worden internetcriminelen steeds slimmer en inventiever.

De precieze aard en omvang van gedigitaliseerde criminaliteit is niet bekend, onder meer doordat niet altijd melding of aangifte wordt gedaan. Vast staat echter het fenomeen zich verspreidt, versnelt, innoveert en steeds meer slachtoffers maakt. Er is sprake van een substantiële bedreiging van de veiligheid en stabiliteit van onze samenleving.

De lokale bestuurlijke rol in de aanpak van gedigitaliseerde criminaliteit is nog niet duidelijk. Er bestaan nog veel vragen rondom wettelijke bevoegdheden, rollen en verantwoordelijkheden. Dit zal de komende jaren verder uitgekristalliseerd worden. Intussen is het van belang om aan te haken bij bestaande structuren en voorbereid te zijn om daar waar nodig en mogelijk de bestuurlijke verantwoordelijkheid te nemen.

Lokaal kunnen we de inwoners van onze stad zoveel mogelijk weerbaar maken tegen gedigitaliseerde criminaliteit en zo het slachtofferschap verminderen. Daarvoor worden voorlichtings- en communicatiecampagnes ter bevordering van bewustwording en het bieden van een handelingsperspectief ingezet. Ook is het van belang om aangehaakt te blijven bij de Regionale Taskforce Cybercrime. In de taskforce werkt de gemeente Maastricht samen met diverse Limburgse gemeenten, de Politie, het Openbaar Ministerie en expertisecentrum Cyberweerbaarheid met als doel invulling te geven aan het versterken van de weerbaarheid van inwoners en bedrijven.

Onze ambitie

Versterken van de digitale awareness en weerbaarheid van inwoners en bedrijven.

Maatschappelijke onrust/openbare orde

In de veiligheidsanalyse wordt verwezen naar verschillende trendstudies waaruit blijkt dat in delen van de Nederlandse samenleving een gevoel van onbehagen heerst. Zorgen over ecologische, technologische, economische en demografische ontwikkelingen dragen hieraan bij. Ook andere maatschappelijke veranderingen zoals de individualisering, groeiende verschillen op het gebied van leefbaarheid en veiligheid, een pandemie en de oorlog in Oekraïne, hebben daarop invloed.

Daarnaast is de fysieke connectie met elkaar en binnen de gemeenschap steeds minder vanzelfsprekend geworden en grotendeels vervangen door digitaal contact. De wereldwijde toegankelijkheid tot het internet en sociale media zorgt voor een constante informatiestroom. Men wordt gevraagd en ongevraagd overspoeld met (nieuws)berichten over criminaliteit, crises, oorlogen, natuurrampen, discriminatie, cyberaanvallen, onrecht, ongelijkheid, etc. Het is de optelsom van deze aspecten die een negatief effect hebben op de veiligheidsbeleving.

We zien in dit verband dat de druk op de openbare orde groter wordt. Dit wordt deels (voornamelijk in de digitale wereld) aangewakkerd door een sterk anti-overheidssentiment onder meer leidend tot ophitsing, demonstraties en soms fysiek verzet. Het gaat veelal om extreme geluiden in de samenleving en een kleine activistische groep. Dit uit zich onder andere in demonstraties die meer dan eens ontaarden in ongeregelheden en/of geweld tegen de politie. Dit beeld zien we ook in Maastricht terug als we kijken naar het groeiend aantal en intensiteit van demonstraties. Daar waar in 2017 sprake was van 34 demonstraties is dit aantal gestegen naar 81 demonstraties in 2021. Er is bovendien sprake van meer geweldsincidenten en verzet tegen de overheid (politie, handhaving). Denk bijvoorbeeld aan de avondklokrellen begin 2021. De rellen waren een reactie op maatregelen om verspreiding van het coronavirus tegen te gaan.

Het voorgaande betekent dat we beleidsmatig rekening moeten houden met een wereld die een hoge mate van onvoorspelbaarheid kent. Het is belangrijk om in de haarvaten van de samenleving te zitten om te zien en te voelen wat er leeft en wat mensen nodig hebben om veilig te zijn en zich veilig te voelen.

Om als stad beter in te kunnen spelen op de tweedeling, verharding en polarisatie is in Maastricht een regisseur aanpak polarisatie aangesteld. Daar waar de aanpak van radicalisering en extremisme (escalaties & conflict) wordt uitgevoerd door het domein Veiligheid, vindt de aanpak polarisatie (vroegsignalering & preventie) een plek in het Sociaal domein.

Onze ambities

- Beter in dialoog komen met onze inwoners.
- Bij de aanpak van veiligheidsvraagstukken expliciet oog hebben voor de beleving van veiligheid. Wat we doen in de stad moet bijdragen aan het verbeteren van de veiligheid maar vooral ook aan de manier waarop veiligheid beleefd wordt.
- Organiseren van voldoende flexibele ruimte om snel en adequaat op de hoeveelheid openbare orde incidenten te reageren, zonder dat dit ten koste van de reguliere inzet op de aanpak van veiligheidsthema's gaat.

3. Randvoorwaarden en uitgangspunten

3.1 Gebiedsgericht

Maastricht kent net als iedere stad wijken en buurten met elk haar eigen kansen en uitdagingen. Belangrijk aandachtspunt daarbij is dat uit een onderzoek naar “Veerkracht in de wijk” blijkt dat bij een te groot en groeiend aantal Maastrichtenaren de veerkracht onder druk staat. De afname van veerkracht ontstaat doordat er zorgen zijn over geld, werk, huisvesting, gezondheid, eenzaamheid, opvoeding of een combinatie daarvan. Op diverse plaatsen in onze stad staat niet alleen de veerkracht van individuen of gezinnen onder druk, maar van grote delen van de wijk. Waar de veerkracht onder druk staat ontstaan kwetsbaarheden voor (ondermijnende) criminele activiteiten.

In het huidige coalitieakkoord is daarom onder andere de ambitie opgenomen om te investeren in gebiedsgericht werken. Met gebiedsgericht werken beoogt het college de afstand te verkleinen tussen inwoners en gemeente (het stadsbestuur en onze organisatie) en de betrokkenheid van inwoners bij hun eigen wijk te vergroten. Tegelijkertijd is gebiedsgericht werken een kans om als organisatie meer te gaan samenwerken met de blik naar buiten en de krachten met inwoners en partnerorganisaties te bundelen. In dit verband is de stad in zeven stadsdelen verdeeld, ieder met een eigen stadsdeelregisseur en stadsdeelwethouder als herkenbaar gezicht en eerste aanspreekpunt. Voor een tweetal gebieden is meer nodig. Daar wordt extra geïnvesteerd in het samen met inwoners aanpakken van problemen waardoor de veerkracht onder druk staat. Ook met het oog op veiligheid(sbeleving) haken we aan op deze ontwikkelingen.

3.2 Informatiegestuurd

Het vroegtijdig herkennen en doorgronden van achtergronden, patronen en trends bij veiligheidsvraagstukken is cruciaal voor het effectief werken aan veiligheid. De basis hiervoor is in de afgelopen jaren gelegd. Er zijn veiligheidsdashboards gemaakt waarop we trends in criminaliteit kunnen monitoren. Structurele deelname aan de Veiligheidsmonitor (een tweejaarlijks bevolkingsonderzoek naar (de beleving van) leefbaarheid, veiligheid en slachtofferschap van criminaliteit) geeft aanvullend daarop inzicht in de feitelijk ervaren veiligheid. Het is nu zaak hierop voort te bouwen en te professionaliseren, zodat de inzet gebaseerd kan worden op een compleet en actueel beeld van de veiligheidssituatie. Daarvoor is het essentieel dat naast het verzamelen en monitoren van gegevens ook gezorgd wordt voor een doeltreffende duiding en analyse. Hoe concreter aan de voorkant zicht op veiligheidsvraagstukken verkregen wordt hoe adequater die aangepakt kunnen worden. Deze professionaliseringsslag is mogelijk dankzij het besluit van de raad om via de begroting 2023 extra middelen toe te kennen in relatie tot dit nieuwe meerjarenprogramma veiligheid.

Professionaliseren betekent dat we expertise inzetten op het zo compleet mogelijk verzamelen, ontsluiten (in dashboards), analyseren en monitoren van data/informatiebronnen. Denk daarbij zowel aan (kwantitatieve) cijfermatige informatie als aan (kwalitatieve) informatie uit fenomeen- en trendonderzoeken. De inhoudelijke analyses zijn noodzakelijk om een goed beeld te hebben (en te houden) over hotspots in de stad die de veiligheid en leefbaarheid

bedreigen. Op basis van de beelden kunnen we gericht en effectief ons beleid en/of onze aanpak daarop aanpassen en verder ontwikkelen.

3.3 Preventie en repressie

Voor een effectief veiligheidsbeleid is het van belang om een passend en volledig pakket aan preventieve en repressieve maatregelen in te zetten. Er dient een logische opbouw en samenhang te bestaan in de combinatie van die maatregelen. In de meeste gevallen worden de repressieve maatregelen ingezet vanuit het strafrechtelijk kader en daarmee onder verantwoordelijkheid van het Openbaar Ministerie. Bestuursrechtelijk zijn de repressieve maatregelen veelal volgend op een strafrechtelijk traject. Een bestuursrechtelijke sluiting van een drugspand volgt bijvoorbeeld op basis van een politierapportage naar aanleiding van een strafrechtelijk onderzoek.

Als gemeente Maastricht willen we echter zo veel mogelijk criminaliteit en overlast voorkomen. Daarom zijn preventieve maatregelen van grote waarde. De aanpak van veiligheid- en leefbaarheidsvraagstukken is primair gericht op voorlichting geven en perspectief bieden. Integraal, met als doelstelling tijdig passende hulp, zorg of bijsturing geven aan individuen of doelgroepen die overlastgevend of crimineel gedrag vertonen. Daar waar het moet worden repressieve maatregelen ingezet met als doel een onveilige situatie te beëindigen.

Handhaving is in dit verband een belangrijk instrument om in te zetten. Handhaving is zichtbaar en aanspreekbaar aanwezig in de buurten en kan zodoende snel (opkomende) veiligheidsproblemen in de buurt signaleren. Daarnaast kan handhaving naleefgedrag stimuleren en in het uiterste geval afdwingen. Daarmee waarborgt handhaving samen met de politie de veiligheid en leefbaarheid in de openbare ruimte.

Toezicht en handhaving staan echter nooit op zichzelf. Er wordt geen toezicht gehouden om toezicht te houden en niet gehandhaafd om te handhaven. Toezicht en handhaving vinden altijd plaats vanuit een kader, rekening houdend met de beginselen van proportionaliteit en subsidiariteit. Het zijn altijd een afgeleide van inhoudelijke (beleids)doelen of ambities en sluiten zo veel mogelijk aan bij uitgangspunten die vanuit de maatschappelijke opgave zijn gesteld.

3.4 Samenwerking

Het verbinden van en met partners (netwerksamenwerking)

Lokale veiligheid vraagt om betrokkenheid en inzet van professionele en maatschappelijke partners. Het slim verbinden en organiseren van samenhang tussen de expertise van professionele partners en het maatschappelijke middenveld (scholen, woningcorporaties, ondernemers, Leefbare Wijken Aanpak gebiedsteams, het Zorg- en Veiligheidshuis) vergroot het succes van de aanpak. Tegelijkertijd wordt er ook verbinding en betrokkenheid gezocht met andere domeinen en organisaties over thema's die niet primair tot het veiligheidsdomein

behoren. Het zijn thema's waarbij de betrokkenheid van veiligheid wel gewenst en noodzakelijk kan zijn.

Burgerbetrokkenheid/-participatie

Weten wat er speelt in de buurten is cruciaal voor een herkenbare aanpak. Buurtbewoners weten het beste wat er leeft en waar en wat er nodig is om overlast en onveiligheid in hun buurt tegen te gaan. In de aanpak hebben zij zelf inbreng en kunnen ze verantwoordelijkheid nemen. Overlast en onveiligheid vormen in de beleving van inwoners vaak een geheel. Uit analyse van die beleving blijkt dat het vaak gaat om een gelaagdheid van problematieken. Een integrale aanpak vanuit veiligheid en vanuit een gedeeld eigenaarschap van andere domeinen is essentieel.

Operationeel

Ook op operationeel niveau is het belangrijk om in met partners in verbinding te staan en gezamenlijk op te trekken. De thema's in dit meerjarenprogramma vragen om een integrale aanpak. Een aanpak waarbij we flexibel integrale acties kunnen organiseren en waarmee we in staat zijn om adequaat op openbare orde incidenten te reageren.

Samenwerken en communicatie zijn in dit verband essentieel. Het is de verantwoordelijkheid van iedere partner om in contact te blijven met elkaar over zaken die een integrale aanpak nodig hebben. Daarnaast is het doel om ook gezamenlijk te communiceren naar de inwoners om zo een heldere en eenduidige boodschap over te brengen.

4.

Communicatie

Om zichtbaar, herkenbaar en voelbaar te werken aan een veilige stad is het van belang dat inwoners zien wat we doen en wat het effect is van ingezette interventies. Daarbij zorgt een goede communicatie voor transparantie en dat mensen weten waar ze terecht kunnen met veiligheidsvragen. Daarom is een goede communicatiestrategie een belangrijk vervolg van dit meerjarenprogramma, nadat het door de raad is vastgesteld.

Ons communicatiedoel is daarbij tweeledig.

We willen dit programma op een laagdrempelige manier onder de aandacht van de inwoners brengen. Dat past in ons streven om veiligheid niet alleen een opgave te laten zijn van de gemeente en haar partners, maar ook inwoners van de stad te betrekken in het creëren van een veiliger Maastricht. Dit betekent dat er een publieksvriendelijke versie van het MJP komt, digitaal en op papier. Met het programma in de hand gaan we samen met inwoners invulling geven aan de uitvoering hiervan.

We betrekken inwoners actief bij het veiligheidsbeleid zodat zij voelen dat dit ook van hen is. Daarin trekken wij gezamenlijk op met onze partners zoals politie. Daarnaast stimuleren we inwoners om zich samen met de gemeente in te zetten om zichzelf en hun buurt veilig te houden. De communicatiestrategie krijgt op een later moment, als onderdeel van de jaarlijkse uitvoeringsprogramma's concrete invulling.

Bijlagen

Bijlage I: rollen en taken

De gemeenteraad

De raad stelt de kaders van het veiligheidsbeleid in het MJP en vervult op basis van de doelstellingen in het MJP een controlerende taak via de programmabegroting, onder programma 1 Veiligheid. De raad neemt kennis van het uitvoeringsplan dat het college vaststelt.

Het college

Voor het veiligheidsbeleid is de burgemeester als portefeuillehouder in beginsel verantwoordelijk. Veiligheid is echter een breed begrip en raakt veel andere beleidsterreinen en daarmee bestuurlijke portefeuilles. Veiligheid is immers een onderdeel van de sociale en fysieke leefbaarheid. Dat maakt dat bij de uitvoering van veiligheidsbeleid sprake is van een gedeelde verantwoordelijkheid binnen het college van B&W. Zoals eerder vermeld stelt het college de uitvoeringsprogramma's vast die verder uitvoering geven aan het MJP.

De burgemeester

Naast portefeuillehouder veiligheid is de burgemeester als zelfstandig bestuursorgaan ook verantwoordelijk voor de handhaving van de openbare orde en veiligheid. In dit verband beschikt de burgemeester over een aantal wettelijke taken en bevoegdheden op grond van de Gemeentewet en diverse bijzondere wetten zoals de Opiumwet en de Wet tijdelijk huisverbod.

Binnen de lokale driehoek (gemeente, politie en Openbaar Ministerie) stemt de burgemeester met de officier van justitie af wat de rol van de politie is als het gaat om de uitvoerende taken binnen het MJP en welke capaciteit daaraan gekoppeld kan worden.

De burgemeester heeft tenslotte het opperbevel bij rampen, branden of grootschalige calamiteiten. De beleidsmatig taken ten aanzien van crisisbeheersing en rampenbestrijding zijn op grond van de Wet Veiligheidsregio's belegd bij de Veiligheidsregio's en verankerd in het Regionaal beleidsplan VRZL 2020-2023. Om die reden komen crisisbeheersing en rampbestrijding in dit MJP niet verder aan bod.

De organisatie van de brandweezorg, de rampenbestrijding, de crisisbeheersing en de geneeskundige hulpverlening valt overigens onder de verantwoordelijkheid van het college.

Bijlage II

ONDERSCHAT

Mensenhandel, witwassen, drugsproductie. Georganiseerde misdaad nestelt zich steeds meer in woonwijken en sleurt kwetsbare personen mee in criminele activiteiten. Wat doe je als je vermoedt dat je buurvrouw een wietplantage heeft of dat er in de pizzatent geen pizza's verkocht worden? Meldingen van inwoners zijn cruciale puzzelstukjes in het opsporen van ondermijning.

Met ONDERSCHAT vergroten we het vertrouwen en de meldingsbereidheid bij buurtbewoners, om zo samen ondermijning te bestrijden!

Buurtbewoners weten wat er speelt, maar melden vaak niet

Buurtbewoners kunnen een belangrijke rol spelen in de strijd tegen ondermijning door signalen van ondermijning te melden. Te vaak gebeurt dit niet, vanwege angst, onzekerheid of gebrek aan vertrouwen in de overheid. Daarnaast blijkt het van groot belang om als veiligheidsnetwerk inzicht te hebben in de leefwereld van inwoners. Een gebrek daaraan leidt tot extra wantrouwen, ongewenste polarisatie, verminderde meldingsbereidheid en het afzetten tegen de overheid.

Op pad met ONDERSCHAT: met buurtbewoners in gesprek

Daarom heeft de gemeente Maastricht ONDERSCHAT ontwikkeld. ONDERSCHAT is een herkenbaar merk dat de strijd tegen ondermijning een gezicht in de stad geeft. Met een mobiele gesprekskit gaan professionals op pad in de wijk om met bewoners te praten over wat je kunt melden, waarom je dat zou doen en hoe je dat doet. De kit bevat verschillende tools om de aandacht van voorbijgangers te trekken, bewustwording te creëren, informatie te geven en signalen over georganiseerde misdaad in de wijk op te halen. Van een prikkelende straatexpositie met wiet en stapels witwasgeld, tot een pop-upstore met de ONDERSCHAT-merkkleding.

Meer concrete meldingen, inzicht en vertrouwen

De resultaten van ONDERSCHAT zijn veelbelovend. Het veiligheidsnetwerk van Maastricht krijgt een gezicht voor de inwoners; zo wordt de wijkagent door buurtbewoners op de koffie uitgenodigd. Inwoners worden bewust van de risico's van ondermijning en voelen zich veilig, vertrouwd en verantwoordelijk om signalen te delen. De opgehaalde signalen hebben onder andere geleid tot de ontdekking van een wietplantage die al sinds 2012 bestond. Tot slot leidt ONDERSCHAT tot meer inzicht in wat er speelt onder inwoners, cruciaal om het vertrouwen in de overheid te versterken.

Wil je meer weten van ONDERSCHAT, zelf gebruik ervan maken of heb je suggesties, laat het ons weten!

Mail: onderschat@maastricht.nl

